

Ingediend via www.internetconsultatie.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. mevrouw D. Yeşilgöz-Zegerius en
de heer R. Dijkgraaf

Den Haag, 4 augustus 2022

dossiernummer: 202467

uw kenmerk: 13342

telefoonnummer: +31 (0)6 48 40 80 77

e-mail: i.tan@advocatenorde.nl

Betreft: Wet wijziging auteurscontractenrecht

Geachte ministers,

Op 5 april 2022 is de internetconsultatie 'Wet wijziging auteurscontractenrecht' gepubliceerd. De NOVA heeft zijn adviescommissie intellectuele eigendom gevraagd te adviseren.

Bijgaand stuur ik u het advies van de adviescommissie. De algemene raad sluit zich aan bij de overwegingen van de adviescommissie en verzoekt u deze bij de verdere uitwerking te betrekken.

Met de meeste hoogachting,
namens de algemene raad,

mw. mr. R.G. van den Berg
algemeen secretaris

bijlage: advies van de adviescommissie intellectuele eigendom

Bezoekadres

Prinses Beatrixlaan 5
2595 AK Den Haag
Tel. 070 - 335 35 35

Postadres

Postbus 30851
2500 GW Den Haag

www.advocatenorde.nl

ADVIES

Aan:	algemene raad
Van:	wetgevingsadviescommissie intellectuele eigendom
Datum:	4 augustus 2022
Betreft:	Voorstel van wet tot wijziging van de Auteurswet, de Wet op de naburige rechten en enige andere wetten in verband met de verdere versterking van de positie van de maker en de uitvoerende kunstenaar

INLEIDING

1. De Wet auteurscontractenrecht (ACR) uit 2015 beoogt natuurlijke makers en uitvoerende kunstenaars (Makers) te beschermen bij het maken van exploitatieafspraken. De achterliggende gedachte is dat Makers doorgaans de zwakkere partij zijn ten opzichte van de exploitanten. Exploitanten hebben bijvoorbeeld veelal (juridische) kennis en een ervaringsvoorsprong. De ACR heeft als nevendoeel het versterken van de verdienmogelijkheden van Makers. De ACR is vijf jaar na inwerkingtreding geëvalueerd door onderzoekers van het Instituut voor Informatierecht van de Universiteit van Amsterdam en Universiteit Leiden.
2. In deze evaluatie zijn problemen geïdentificeerd en oplossingen voorgesteld. Met de Wet wijziging auteurscontractenrecht (Wetsvoorstel) probeert de wetgever, onder andere in lijn met de uitkomst van de evaluatie, enkele verbeteringen in de Auteurswet en de Wet op naburige rechten voor te stellen. Zo introduceert het Wetsvoorstel een proportionele billijke vergoeding voor alle filmmakers van video on demand (VOD) filmwerken, wijzigt het Wetsvoorstel het aktevereiste voor de exploitatieovereenkomst naar een schriftelijkheidsvereiste, introduceert het Wetsvoorstel een grondslag voor verplichte aansluiting bij een geschillencommissie van publiek gefinancierde exploitanten, et cetera. Dit advies beperkt zich tot enkele van de voorgestelde wijzigingen.

ADVIES

Schriftelijkheid als vormvereiste

3. De zinsnede '*alsmede de verlening van een exclusieve licentie*' uit artikel 2 van de Auteurswet is in het Wetsvoorstel verwijderd, zodat voor een exclusieve licentie geen daartoe bestemde akte nodig is. Het nieuwe artikel 25ba van de Auteurswet introduceert wel een schriftelijkheidsvereiste voor de overdracht van auteursrechten en het verlenen van exclusieve licenties. Bij gebreke van een schriftelijke exploitatieovereenkomst worden partijen geacht een niet-exclusieve licentie te zijn overeengekomen. Dit vermoeden dient als prikkel voor de exploitant om een schriftelijke overeenkomst met de maker aan te gaan.
4. Deze wijzigingen sluiten goed aan bij een praktijk die het aktevereiste grotendeels negeert. Het verlaagt tevens de drempel voor het overeenkomen van een exploitatieovereenkomst, zonder af te doen aan de bescherming voor de maker. Ons inziens is dit een positieve ontwikkeling. Het wetsvoorstel wijkt, door bij overdracht nog wel het aktevereiste te handhaven, gedeeltelijk af van de in de evaluatie gedane suggestie. De onderbouwing die de wetgever hiervoor verschaft, is ons inziens steekhoudend.

Verplichte aansluiting bij geschillencommissie

5. De Geschillencommissie Auteurscontractenrecht moest een snellere, goedkopere en laagdrempeligere wijze van geschillenbeslechting vormen voor Makers en exploitanten dan de gang naar de rechter. In de praktijk is echter weinig bereidheid gebleken, bij zowel Makers als exploitanten, om een geschil bij de geschillencommissie aanhangig te maken. Makers zijn veelal bang voor blacklisting.
6. Een van de beoogde oplossingen hiervoor die het Wetsvoorstel verschaft, is de introductie van een grondslag om met een algemene maatregel van bestuur een exploitant die publieke middelen ontvangt te verplichten zich aan te sluiten bij een geschillencommissie. In de memorie van toelichting wordt benadrukt dat dit middel als ultimum remedium moet worden beschouwd. Het is onduidelijk hoe dit middel het bedoelde effect zal behalen als het enkel sporadisch wordt aangewend. Voorts ontstaat hierdoor ook de mogelijkheid van willekeur. Wij adviseren de wetgever zich te buigen over het waarborgen van de effectiviteit en consistentie van het gebruik van deze bevoegdheid.
7. Ook is onzeker wat precies wordt bedoeld met '*een exploitant die publieke middelen ontvangt*'. In de memorie van toelichting wordt ook gesproken over '*exploitanten die met publieke middelen worden gefinancierd*'. Of iedere exploitant, ongeacht de (geringe) mate waarin ze met publieke middelen worden gefinancierd, verplicht kan worden om zich aan te sluiten bij een geschillencommissie is onduidelijk. Wij adviseren de wetgever om hier meer duidelijkheid over te verschaffen in de memorie van toelichting.

Billijke vergoeding VOD

8. Onder de wetswijziging wordt de proportionele billijke vergoeding ook van toepassing verklaard op VOD-exploitatie, mits deze exploitatie tegen betaling is. Dit laatste criterium wordt in de memorie van toelichting verduidelijkt door expliciet te benadrukken dat hier geen VOD-diensten onder vallen die geen betaling verlangen van hun eindgebruikers, maar inkomsten genereren met advertenties. Een uitleg over de ratio voor dit onderscheid blijft uit. 'Om niet' VOD-diensten op online platformen zijn in recente jaren steeds relevanter geworden. Een trend die in de toekomst waarschijnlijk zal doorzetten. Ons inziens dient de wetgever te rechtvaardigen waarom dit onderscheid gemaakt wordt. De achterliggende gedachte van de ACR, dat Makers zich veelal in een zwakkere positie bevinden dan exploitanten, is net zo, zo niet meer, van toepassing op Makers die 'om niet' online via advertenties inkomsten genereren.